

«Гарачая» тэма

Ад чорнага да зялёнага

Пераход ад вугляроднага паліва да «зялёнай» эканомікі і аднаўляльных крыніц энергіі — адзіны шлях выратаваць планету, упэўнены эксперты.

З 2 па 14 снежня ў польскім горадзе Катавіцэ праходзіць 24-я сесія бакоў Рамачнай канвенцыі ААН па змяненні клімату (COP 24). У ёй прымаюць удзел дэлегаты са 193 краін, у тым ліку сусветныя лідары, эксперты, актывісты, наватары, бізнесмены і прадстаўнікі грамадскасці. На чале беларускай дэлегацыі — міністр прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Андрэй Худык.

Галоўная задача ўдзельнікаў канферэнцыі — выпрацаваць канкрэтныя шляхі выканання мэт, якія былі вызначаны ў Парыжскім пагадненні па клімаце, і ў першую чаргу — скарачэння выкідаў парніковых газаў.

Напярэдадні канферэнцыі **Генеральны сакратар ААН Антоніу ГУТЭРЫШ** адзначыў, што тэмпы змены клімату апярэджваюць прагнозы вучоных, а дзеянні ў адказ адстаюць ад тэмпаў глабальнага пацяплення. Каб выканаць пастаўленую мэту і не дапусціць павышэння тэмпературы да канца стагоддзя больш чым на 1,5-2 °C, неабходна да 2040 года скараціць выкіды CO₂ на 40 %, а да 2050-га дасягнуць так званага нулявога балансу. Для гэтага ад паловы да дзвюх трацей патрэбнасцяў чалавецтва ў энергіі да сярэдзіны стагоддзя павінны пакрывацца за кошт аднаўляльных крыніц, а доля выкапнёвага паліва, адпаведна, зніжацца.

Ад наступстваў змены клімату не страхаваны ніхто — ні бедныя, ні багатыя дзяржавы. Таму трэба працаваць над рашэннем гэтай праблемы разам, падкрэсліў Антоніу Гутэрыш.

Беларусь сёння падтрымлівае пераход ад абмеркавання пытанняў да прыняцця

Сёння міністр прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Андрэй Худык выступіць на кліматычнай канферэнцыі з дакладам, дзе выкажа пазіцыю Беларусі па гэтым пытанні, а таксама падчас канферэнцыі правядзе некалькі сустрэч з міністрамі прыродаахоўных ведамстваў іншых краін.

— Мы разглядаем «зялёную» эканоміку, нізкавугляроднае ўстойлівае развіццё як стратэгічны вектар, — адзначылі ў Мінпрыроды. — І гатовыя зрабіць больш у такіх галінах, як энергетыка, транспарт, прамысловасць, будаўніцтва і абыходжанне з адходамі. Для нас таксама важная падтрымка па адаптацыі да змены клімату такіх уразлівых сектараў, як лясная і сельская гаспадарка.

У прыродаахоўным ведамстве падкрэслілі, што адна з істотных умоў поспеху Парыжскага пагаднення і дасягнення ўзгодненай агульнай мэты — стварэнне справядлівых і прымальных крытэрыяў доступу да міжнародных кліматычных фондаў. Абмежаванне ці пазбаўленне такой магчымасці краін з сярэднім узроўнем даходу, з пераходнай эканомікай перашкаджае паўнаважнасці рэалізацыі існуючага ў іх патэнцыялу на карысць агульнай справе па прадукцённасці змены клімату.

Вераніка КОЛАСАВА.

Каштоўныя рэсурсы

Вады — хоць заліся?

Як праект ВІЕС дапамагае захаваць беларускія рэкі

Да 2030 года нашы вадаёмы адаптуюць да змены клімату і прывядуць у адпаведнасць шостай мэце ўстойлівага развіцця: для гэтага распрацавана новая водная стратэгія Беларусі ў рамках міжнароднага праекта «Водная ініцыятыва Еўрапейскага савета плюс» (ВІЕС), якая фінансуецца ЕС.

Беларусь — сінявокая, краіна прыгожых рэк і азёр — гэта сёння ведае кожны школьнік. Без вады чалавек не можа пражыць больш за тры дні, таму не дзіўна, што мець водныя рэсурсы раўняецца эканамічнай і сацыяльнай выгадзе.

Між тым існуе шмат фактараў, якія пагражаюць якасці вады і, як вынік, здароўю насельніцтва — прамысловая і сельскагаспадарчая дзейнасць, змена клімату і г. д. Менавіта па гэтай прычыне водная бяспека сёння — адзін з галоўных прыярытэтаў дзяржаўнай палітыкі нашай краіны.

Намеснік дырэктара па навуковай рабоце Цэнтральнага навукова-даследчага інстытута комплекснага выкарыстання водных

рэсурсаў (ЦНДКВВР) Сняжана ДУБЯНОК адзначае, што пад воднай бяспекай маецца на ўвазе надзейнае забеспячэнне насельніцтва і галін эканомікі воднымі рэсурсамі ў дастатковай колькасці і ў прымальнай якасці пры адпаведнай фінансавай даступнасці, ахова насельніцтва і галін эканомікі ад негатыўнага ўздзеяння вод, забеспячэнне добрага экалагічнага стану і статусу водных аб'ектаў.

— Усе гэтыя прынцыпы прапісаны і ў дзейнай воднай стратэгіі Беларусі да 2020 года. У новай жа версіі (да 2030 года) яны будуць дапрацаваны ў адпаведнасці з шостай мэтай устойлівага развіцця і з асаблівасцямі змены клімату, — падкрэсліла спецыяліст.

Да таго ж на тэрыторыі Беларусі працякае сёння сем буйных рэк працягласцю больш за 500 км, шэсць з якіх (акрамя Бярэзіны) з'яўляюцца трансгранічнымі, г. зн. праходзяць па тэрыторыі дзвюх і больш краін. Таму, па словах Сняжаны Дубянок, яшчэ адна важная частка новай стратэгіі — развіццё міжнароднага трансгранічнага супрацоўніцтва.

— Новая стратэгія разглядае пытанні прыцягнення навукоўцаў і грамадскасці да вырашэння водных праблем, а таксама асветы насельніцтва, — расказала эксперт. — Рэалізоўваць жа яе мы плануем у два этапы.

Каардынаваць эфектыўнасць рэалізацыі праекта будзе Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя.

— У гэтым годзе ўжо распачалася вялікая праца па абследаванні патэнцыялу лабараторый, якія займаюцца маніторынгам водных аб'ектаў, складзены пералік абсталавання, што неабходна паставіць у Беларусь у рамках праекта. Налета мы плануем гэты пералік дэталізаваць і правесці тэндар на яго ўстаноўку, а таксама навучэнне персаналу, — адзначыла **начальнік аддзела выкарыстання і аховы водных рэсурсаў Мінпрыроды Таццяна СЛІЖ**.

Акрамя гэтага, адзначыла спецыяліст, прадугледжана рэалізацыя пілотных праектаў, асноўныя мерапрыемствы якіх будуць праходзіць у басейнах рэк Дняпро і Прыпяць.

Кацярына ЦІТОВА.

Адукацыя

Экалагічныя праекты сталічнай гімназіі № 19, ці Паўвекавы вопыт навучання і выхавання на карысць прыроды

На працягу 50 гадоў педагогічны калектыв гімназіі № 19 г. Мінска працуе над развіццём экалагічнай адукацыі вучняў. Як увесць гэты час удаецца падтрымліваць высокі «зялёны» статус установы, расказала намеснік дырэктара па вучэбнай рабоце Наталля СТАХНО.

— Сёння наша гімназія з'яўляецца Рэсурсным цэнтрам комплекснай падтрымкі практык адукацыі для ўстойлівага развіцця, што дае ёй магчымасць трансляваць экалагічныя веды ў галіне аховы навакольнага асяроддзя і рацыянальнага выкарыстання прыродных рэсурсаў як у Беларусі, так і за яе межамі, — гаворыць Наталля Стахно. — Гімназія супрацоўнічае са многімі школамі і ВУНУ нашай краіны, а таксама з установамі

Унікальнасць калектыву Зімовага саду пацверджана Цэнтральным батанічным садом НАН Беларусі.

— Самы «зялёны» наш праект — «Планета без адходаў». Ён ужо даўно выйшаў за межы гімназіі, — лічыць Наталля Віктараўна. — У рамках гэтага праекта рэалізуюцца акцыі «Дадзім

адходам другі шанц», «Другое жыццё пластыкавай пакрывалы», «Школа энергазберажэння для пажылых людзей», «Чыстая энергія, або Аперацыя «Утылізацыя», «Гімназія — зона, свабодная ад пластыку». У выніку рэалізацыі гэтага праекта была створана сістэма пасобнага збору адходаў.

У 2018 годзе вучні прымалі ўдзел у конкурсе сацыяльных праектаў Social Weekend і прайшлі ў чвэрцьфінал.

Вопыт працы педагогічнага калектыву гімназіі № 19 г. Мінска па рэалізацыі Мэт устойлівага развіцця і фарміраванні экалагічнай культуры як неад'емнай яе часткі быў прадстаўлены ўстановай у рамках трэцяга Агляду выніковасці экалагічнай дзейнасці для экспертаў Еўрапейскай эканамічнай камісіі ААН і высока ацэнены ў нашай краіне і за мяжой.

Па словах намесніка дырэктара, створаная пры падтрымцы Мінпрыроды, Мінскага гарадскога камітэта прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя інфраструктура гімназіі стала пляцоўкай для навукова-даследчай і праектнай дзейнасці, важнай матэрыяльна-тэхнічнай умовай за-

беспячэння дапрофільнай і профільнай падрыхтоўкі вучняў. Яна спрыяе эфектыўнаму фарміраванню экалагічнага светапогляду і экадружнасці не толькі ва ўсіх удзельніках адукацыйнага працэсу, але і ў мясцовай супольнасці.

Настасся АЛЯКСЕЕВА.